

Nurmeksien kaupungin lausunto kuntien peruspalvelujen valtionosuuden 75 miljoonan euron vähennyksen kohdistamisesta

Kaupunginhallitus 18.08.2025 § 179
272/03.00/2025

Talousjohtaja: Valtiovarainministeriö pyytää 7.7.2025 lähettämässään viestissä kunnilta lausuntoa kuntien peruspalvelujen valtionosuuden 75 miljoonan euron vähennyksen kohdistamisesta. Lausuntoa pyydetään 29.8.2025 mennessä lausuntopalvelun kautta.

Leikkauksen kohdentuminen kunnittain valtiovarainministeriön esittämällä tavalla tarkoittaisi Nurmekselle -229 980 euron leikkausta vuoden 2026 valtionosuuksiin. Tämä tekee -26 €/asukas. Kohdentamalla leikkaus tasaisesti kaikille kunnille €/asukas -periaatteella, olisi leikkaus 13,38 €/asukas. Tällöin Nurmeksien valtionosuudet pienenisivät -120 152 eurolla.

Valtiovarainministeriön esitys ei kohtele kuntia tasapuolisesti, vaan leikkauksen vaikutus kuntien peruspalvelujen valtionosuuksiin olisi 0,6-40 prosenttia. Tässä on varsin suurta vaihtelua kuntien välillä.

Useat aiemmat nopealla aikataululla läpiviedyt valtionosuuksiin kohdistuvat muutokset on toteutettu tasaisesti €/asukas -periaatteella. Myös tämän ensi vuoteen kohdistuvan leikkauksen tulisi kohdentua samalla periaatteella.

Lausuntopyynnön ajankohtaa Nurmeksien kaupunki pitää moitittavana. Kesän aikana, lomakaudella, lausuntopyyntöjen lähettäminen ei ole suotavaa. Valmistelun ja päätöksenteon kannalta ajankohta on erittäin huono.

Nurmeksien kaupunki vastustaa leikkausta ylipäättään, koska se heikentää kuntien kykyä selviytyä lisääntyvistä velvoitteista ja lakisääteisistä tehtävistä, kuten varhaiskasvatus ja perusopetus. Kuntien on kompensoitava valtionosuusleikkaus talousarviossaan jostain. Se voi tarkoittaa pahimmillaan peruspalvelujen laadun heikkenemistä, henkilöstömäärärahojen pienentymistä, veroprosentin korottamista tai maksujen ja asiakasmaksujen nostamista. Nämä toimet kohdistuvat suoraan kuntalaisiin.

Mikäli valtionosuuksien leikkaus kuitenkin toteutetaan, tulisi se kohdistaa kaikkiin kuntiin €/asukas -periaatteella eli 13,38 €/asukas.

Lausuntopalvelun kautta lähetettävä lausuntoesitys on liitteenä.

Kaupunginjohtaja: Kaupunginhallitus päättää lähettää liitteen mukaisen lausunnon valtiovarainministeriön lähettämään lausuntopyyntöön kuntien peruspalvelujen valtionosuuden 75 miljoonan euron vähennyksen kohdistamisesta.

Kaupunginhallitus: Ehdotus hyväksyttiin.

Merkittiin pöytäkirjaan, että tämän asian käsittelyssä kuultiin talousjohtaja Salla Ovaskaista.

Merkittiin pöytäkirjaan, että talousjohtaja poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn jälkeen.